

- [f Share](#)
- [T Tweet](#)
- [in Share](#)
- [g+ Share](#)

Share

- [f](#)
- [T](#)
- [in](#)
- [g+](#)

Problemen met het lezen van deze email? [Klik dan hier](#)

NATIONAAL EXPERTISECENTRUM TABAKSONTMOEDIGING

onderdeel van het Trimbos-instituut

Nieuwsbrief Tabaksontmoediging | Nummer 6 | 8 september 2020

- Onderzoek en projecten
- Beleid
- Media
- Agenda

Onderzoek en projecten

Roken en Covid-19

- Een meta-analyse met bijna 33.000 Covid-19 patiënten, waarvan 25% rookt of gerookt heeft, laat zien dat (voormalig) rokers mogelijk meer kans hebben op ernstige of kritieke Covid-19. Ook het [overlijdensrisico](#), de ziekteprogressie en de kans om beademd te moeten worden waren groter in deze groep.
- Een andere meta-analyse laat [vergelijkbare resultaten](#) zien in een groep van 6515 opgenomen Covid-19 patiënten.
- Onderzoek onder jongeren en jongvolwassenen toont dat een Covid-19 diagnose 5 keer vaker wordt gesteld bij jongeren die [ooit een e-sigaret](#) hebben gebruikt en 7 keer vaker onder dual users (die ooit hebben gerookt en gedampt). Een zorgwekkende vaststelling als je kijkt naar het [gebruik van het thema Covid-19 binnen e-sigarettenadvertenties](#).

Stoppen met roken is veel beter dan minder roken

- Een meta-analyse van de Amerikaanse FDA toont aan dat zelfs bij meer dan 50% minder roken er [geen aantoonbare verbeteringen](#) zijn in de *overall* kans op overlijden en kanker. Wel neemt het risico op longkanker af voor rokers die substantieel minderen, maar het risico blijft desondanks omvangrijk. Volledig stoppen met roken is de allerbeste aanpak.
- Onderzoek onder meer dan 200.000 pasgeborenen laat zien dat ook [minder roken tijdens de zwangerschap](#) weinig effect heeft. Daarentegen is stoppen met roken in het eerste trimester wel effectief: het reduceert het risico op vroeggeboorte en laag geboortegewicht tot hetzelfde niveau als bij niet-rokende moeders.
- Voor [hart- en vaatziekten](#) geldt dat hoe eerder iemand stopt, hoe beter: stoppen met roken voor de leeftijd van 40 jaar vermindert het extra risico op sterfte met 90%. Overigens hebben bij een zelfde blootstelling aan tabak vrouwen een 25% groter risico op hart- en vaatziekten dan mannen.
- Hoe pak je dat dan aan? Langdurende [massamedia campagnes](#) waarbij meerdere communicatiemiddelen worden ingezet laten positieve effecten zien op het stoppen met roken.

Schadelijkheid van e-sigaretten

- E-sigarettdamp bevat hormoonverstorende stoffen en lijkt daarmee de [functie van de voortplantingsorganen](#) van zowel mannen als vrouwen negatief te kunnen beïnvloeden.
- E-sigaretten verhogen duidelijk [cardiovasculaire gezondheidsrisico's](#), al zijn deze minder groot dan bij gebruik van tabak.
- Een systematische review en meta-analyse toont een significante [relatie tussen 'vaping' en het \(beginnen met\) roken](#) van tabakswaaren, maar de studies kennen nog veel beperkingen.

Binnen de ziekenhuismuren

- Een systematische review over het aanmoedigen van [stoppen met roken tijdens en na een ziekenhuisopname](#) laat zien dat laagdrempelige contactmomenten (fysiek of online) in combinatie met medicatie een hoge succeskans hebben.
- Een systematische review over [stoppen met roken voor zorgmedewerkers](#) toont dat zowel ziekenhuisbeleid als medicamenteuze interventies ongeveer een 20% succeskans hebben. Verpleegkundigen en vrouwelijke zorgmedewerkers hebben meer moeite met stoppen met roken en dit vraagt extra aandacht.

Hollandse nieuwe

[Lina Al-Hassany](#) (Erasmus MC) toont aan dat stoppen met roken tijdens het eerste trimester van de zwangerschap niet geassocieerd is met een grotere gewichtstoename en dat gewichtstoename tijdens de zwangerschap geen invloed heeft op zwangerschapscomplicaties.

[Maria Altendorf](#) (Universiteit van Amsterdam) heeft onderzocht of autonomie ondersteunende berichtframing leidt tot een grotere intentie om te stoppen met roken.

[Jasper Been](#) (Erasmus MC) beschrijft in een commentaar in the Lancet Public Health twee eenvoudige manieren over hoe regeringen kunnen bijdragen aan een rookvrije omgeving voor kinderen.

[Simone van Binnendijk](#) (Amsterdam UMC) publiceerde onlangs over de relatie tussen alcoholmisbruik en nicotine afhankelijkheid met een depressieve stemming binnen etnische groepen in Nederland.

[Jeroen Bommelé](#) (Trimbos-instituut) schreef een Engelstalige versie van de factsheet Kerncijfers Roken (2019).

[Jeroen Bommele](#) (Trimbos-instituut) onderzocht de relatie tussen COVID-19, stress en roken.

[Leonieke Breunis](#) (Erasmus MC) publiceerde een ethisch 'framework' voor het bepalen van mogelijke interventies voor het stoppen met roken tijdens de zwangerschap.

[Gert-Jan de Bruijn](#) (Universiteit van Amsterdam) onderzocht het verlangen naar een sigaret in een virtuele roekomgeving bij recent stakers en huidige rokers.

[Jeroen Derksen](#) (UMC Utrecht) zag dat oncologen na de diagnose kanker vaker spreken over stoppen met roken in curatieve dan in palliatieve setting, maar slechts beperkt rookstopondersteuning bieden.

[Jeffrey Hoek](#) (Erasmus MC) liet zien dat rokende mannen lager scoren op de KIDScore, een score voor het kwantificeren van pre-implantatie embryo kwaliteit.

[Fanny Janssen](#) (Universiteit Groningen) publiceerde een voorspellingsmethode over mortaliteit door roken in Europa in de 21e eeuw, met grote sterfte onder vrouwen.

[Ina Koning](#) toont aan dat strenge regels met betrekking tot alcoholgebruik bij kinderen leidt tot minder gebruik van alcohol maar ook minder gebruik van tabak en cannabis op latere leeftijd.

[Erna Krüsemann](#) (RIVM) identificeerde en kwantificeerde de smaak gevende stoffen in 320 navuloplossingen voor e-sigaretten.

[Lauren Kuhns](#) (Universiteit van Amsterdam) onderzocht de cue reactiviteit van sigaret roken bij zware cannabisgebruikers.

[Mirte Kuijpers](#) (Amsterdam UMC) publiceerde over de impact van Stoptober in Engeland van 2012 t/m 2017.

[Yanni Li](#) (UMC Groningen) onderzocht dat een donor lever van iemand die heeft gerookt meer dan twee keer zo veel risico heeft op trombose na transplantatie, wat weer geassocieerd is met verminderde patiënt en transplantaat overleving.

[Elena Nikiphorou](#) (Leiden UMC) vond een sterke associatie tussen roken en de verergering van ontsteking in ruggenwervels in patiënten met axiale spondylartritis.

[Niels Raaijmakers](#) (Erasmus MC) publiceerde een case-report over chronische koolstofmonoxide intoxicatie door dagelijks waterpijp roken.

[Birgit Toebes](#) (Universiteit Groningen) heeft een boek uitgebracht "Human right and Tobacco control", een analyse over tabaksontmoediging vanuit een mensenrechtenperspectief.

[Paula Wolvers](#) (Amsterdam UMC) evalueerde het rookgedrag en de gedachten over het stoppen met roken van patiënten na bariatrische chirurgie.

Lopende zaken

De zevende editie van [Stoptober](#) is van start. [Ambassadeurs](#) dit jaar zijn comedian Jörgen Raymann, actrice Tjitske Reidinga, presentator Rick Brandsteder, First Dates barman Victor Abeln en socialite

Estelle Cruijf. De inschrijving voor deelname (via [Stoptober.nl](https://stoptober.nl)) is geopend. Vanaf 28 september is de Stoptober-app voor iedereen te downloaden. Ook vindt 28 september om 20:00 uur een gratis webinar plaats voor deelnemers van Stoptober. Het (coronaproof) [Stoptoberhuis](https://stoptoberhuis.nl) (30 september tot 4 oktober) is weer te volgen via [Stoptober.tv](https://stoptober.tv).

Het [Platform stoppen met roken](https://platformsmr.nl/registreren/) is verbeterd en weer online. Zorgverleners die betrokken zijn bij stoppen met roken-begeleiding kunnen hier vragen stellen, kennis- en praktijkervaringen uitwisselen en oproepen voor onderzoek plaatsen. Het besloten platform is alleen toegankelijk na registratie, dat kan via <https://platformsmr.nl/registreren/>.

In het kader van de Rookvrije Generatie hebben de Hartstichting, KWF Kankerbestrijding en het Longfonds een toolkit gemaakt met tips, tricks, en handige gespreksvoorbeelden voor de [naleving op en rond een rookvrij terrein](https://naleving.openrond.eenrookvrijterrein.nl).

Een nieuwe [animatie derdehands rook](https://animatie.derdehands.rook.nl) voor zorgprofessionals laat zien waarom het belangrijk is om met ouders over derdehands roken te praten én waarom het voor de gezondheid van kinderen zo belangrijk is om als zorgprofessional zelf ook rookvrij te zijn.

In de startblokken

Om **Stoptober** onder de aandacht te brengen kunnen zorgverleners een gratis Stoptober toolkit bestellen via de [Trimbos-webwinkel](https://trimbos.nl) (op=op!). Nieuw dit jaar is de [digitale bibliotheek](https://digitalebibliotheek.nl) met logó's, posts en filmpjes voor uw website, social media kanalen of in de wachtkamer. Stuur een mailtje naar stoptober@trimbos.nl met het verzoek om de inloggegevens voor toegang tot dit gratis materiaal. Meer informatie voor zorgverleners en stoppen met roken-coaches op www.trimbos.nl/stoptober.

Gezocht: FTO-groepen, Hagro's, zorggroepen en **huisartsenpraktijken** (minimaal 8 personen) die de stoppen-met-roken-zorg in hun praktijk willen optimaliseren. De CONNECT-studie van het Trimbos-instituut en het LUMC ondersteunen hierin. Meer informatie op www.connect-studie.nl of mail naar connect-studie@trimbos.nl.

Beleid

Rookvrije schoolterreinen

[Schoolterreinen](https://schoolterreinen.nl) zijn sinds 1 augustus 2020 verplicht rookvrij. Dit geldt voor primair en voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs. De handhaving start vanaf 1 januari 2021.

Plain packaging in aantocht

Vanaf 1 oktober 2020 mogen sigaretten en shag alleen nog maar in [standaard verpakkingen](https://standaardverpakkingen.nl) (ook wel: 'plain packaging') verkocht worden. Meer over plain packaging in [deze factsheet uit 2019](https://deze.factsheet.uit2019.nl).

Internetconsultaties

Deze Algemene Maatregel van Bestuur creëert twee grondslagen om via een ministeriële regeling nadere regels op te stellen. Ten eerste gaat het om de verplichte **standaardverpakkingen** niet alleen voor sigaretten en shagtabak te laten gelden, maar ook **voor sigaren en elektronische dampwaar** (met én zonder nicotine). Ten tweede gaat het om een grondslag om nadere regels te stellen aan **elektronische verhittingsapparaten**. De [internetconsultatie is geopend](https://internetconsultatie.is/geopend) tot 18 september 2020.

In Spanje en Engeland roken in de ban door Covid-19

In verband met zorgen over de verspreiding van Covid-19 is in verschillende Spaanse regio's [roken op bepaalde publieke plaatsen verboden](https://roken.opbepaaldepubliekeplaatsenverboden.nl). Het gaat om plekken waar afstand houden niet mogelijk is, zoals op straat, restaurants en cafés. Ook [Manchester](https://manchester.nl) heeft een rookverbod ingevoerd, op alle

nieuwe tijdelijke terrassen. Raadslid Rabnawaz Akbar waarschuwde: 'We have not endured one health crisis to sleepwalk into another.'

Media

Rookvrije treinstations

Op 1 september is Prorail gestart met het [weghalen van de rookpalen](#) op treinperrons. Vanaf 1 oktober 2020 zijn alle rookpalen en rookzones weg en zijn alle [treinstations rookvrij](#). Eerder [kondigden NS en Prorail](#) hun besluit al aan om roken en de verkoop van tabak op treinstations in de ban te gaan doen om daarmee bij te dragen aan de Rookvrije Generatie. In april stopte de NS al met de verkoop van tabaks- en rookwaren in NS winkels.

Prijsverhoging en omzetsijging tabaksindustrie

Het CBS meldt dat tabak in één jaar bijna [20% duurder](#) is geworden, als gevolg van twee accijnsverhogingen eerder dit jaar. Toch zag de Nederlandse tabaksindustrie haar omzet met 10 procent stijgen. Kunnen we concluderen dat er tijdens de coronacrisis en ondanks de prijsverhogingen meer is gerookt? Hoogleraar Marc Willemsen van het Trimbos-instituut geeft antwoord op [BNR radio](#).

Roken in speeltuinen en recreatieparken

Uit onderzoek van de [Gezondheidsfondsen voor Rookvrij](#) onder ruim 1300 Nederlanders blijkt dat 91% vindt dat roken bij speeltuinen verboden moet worden. Hoewel er nog geen landelijk rookverbod geldt bij speeltuinen, maken steeds meer bestuurders hun terrein volledig rookvrij. Zo zijn de buitenterreinen van [de vier grote zwembaden in Utrecht](#) vanaf deze zomer rookvrij en is het in [Dierenpark Wildlands in Emmen](#) alleen nog maar toegestaan om te roken in vijf afgeschermdere rookplekken.

Invloed tabakssector op Nationaal Preventieakkoord

De tabakssector is er toch in geslaagd [invloed uit te oefenen op het Nationaal Preventieakkoord](#), meldt platform *The Investigative Desk* op de website Follow The Money. Voor iedere afwijking van het Regeerakkoord moest de gehele coalitie overtuigd worden en zo hebben [brancheorganisaties VNO-NCW/MKB-Nederland de lobby-inspanningen](#) in de laatste weken voor ondertekening van het akkoord op de VVD gericht. Maatregelen omtrent de stapsgewijze accijnsverhoging, het uitstalverbod op tabakswaren en het 'plain packaging' zijn hiermee afgezwakt of uitgesteld.

Populariteit e-sigaretten keldert

E-sigarettenmaker Juul, in de VS marktleider met 75%, heeft [een derde van 3000 banen geschrapt](#). Bovendien overweegt het bedrijf verdere terugtrekking uit Europa en Azië, nadat het zich al terugtrok uit België en Spanje. Deze maatregelen volgen op [onderzoek na advertentiepraktijken onder minderjarigen](#), sterfgevallen gerelateerd aan gebruik van de e-sigaret en als gevolg een [verlies van 1 miljard dollar](#).

Agenda

Binnenlandse bijeenkomsten

- Online [symposium: 'De wijk in! Zo bereik je de kwetsbare roker'](#), 10 september 2020, 13:00-15:30 uur
- [Webinar netwerk Nederland Rookvrij](#), 21 september 2020, 16:00-17:30 uur.

- Het [congres van het Nederlands Netwerk voor Tabaksonderzoek \(NNvT\)](#), vindt komend jaar online plaats, op 26 maart 2021.

Buitenlandse bijeenkomsten

- Online [SRNT-Europe 20th Annual Conference](#), 17-18 september 2020.
- Het [World Congress on Tobacco and Smoking Cessation](#) vindt plaats op 12-13 oktober 2020 in Sydney (Australië). De conferentie is via een Webinar bij te wonen.

Gastredacteurs

Diederik Suurd en Odette de Bruin zijn gastredacteurs bij deze editie van de nieuwsbrief. Zij studeren Geneeskunde aan de Universiteit Utrecht.

Redactie

Esther Croes
Minke Veltman

Volg ons of neem contact met ons op

Trimbos-instituut
Da Costakade 45
3521 VS Utrecht
Nederland

[Disclaimer](#) [Privacy Statement](#) [Afmelden](#) [Doorsturen](#)